

Gorilla's: sterke, vriendelijke reuzen

Net als chimpansees, bonobo's en orang oetans behoren ook de gorilla's tot de mensapen. Er zijn twee soorten gorilla's: de westelijke en de oostelijke gorilla. Beide soorten hebben weer twee ondersoorten. De westelijk laagland gorilla en de cross river gorilla zijn ondersoorten van de westelijke gorilla. De oostelijk laagland gorilla en de berggorilla behoren tot de oostelijke gorilla's. Iedere soort ziet er weer anders uit. Vooral hun vacht verschilt veel.

Gorilla's zijn de grootste apen die er bestaan. Ze komen voor in West- en Centraal-Afrika en zijn echte vegetariërs. Door hun speciale darmstelsel hebben gezonde gorilla's altijd een dikke buik.

Paspoortgegevens

Gorilla	<i>Gorilla gorilla</i>
Verspreiding:	West- en Centraal-Afrika
Voedsel:	bladeren, stengels, wortels, schors, vruchten
Leeftijd:	ca. 45 jaar in het wild en ca. 50 jaar in dierentuinen
Gewicht:	mannen ruim 200 kg; vrouwen 90 kg
Draagtijd:	9 maanden
Aantal jongen per keer:	om de 2,5 à 4 jaar één jong
IUCN-status:	ernstig bedreigd

Hoe zie ik eruit?

Familie of niet?

Gorilla's behoren, net als chimpansees, bonobo's en orang oetans, tot de mensapen. Hun uiterlijk en gedrag lijkt in sommige opzichten op dat van ons. Ze hebben bijvoorbeeld geen staart en ze besteden veel tijd aan de opvoeding van hun kinderen. Het woord 'mens' in

mensap is dus niet toevallig. Maar... het is niet zo dat wij van deze apen afstammen. Volgens de meeste wetenschappers hebben we wel dezelfde voorouders. We zijn dus een soort neven en nichten van elkaar.

Zilverrug

Volwassen gorillamannetjes krijgen zilvergrijze haren op hun rug. Je kunt het wel vergelijken met de baardgroei bij mensenmannen. Ze worden daarom ook wel zilverrug genoemd.

Macho-man

Een volwassen gorillaman kan wel 200 kilo wegen. Geen vetzak, maar allemaal spieren. De vrouwtjes wegen ongeveer de helft, zo'n 90 kilo. De volwassen man heeft een grote 'helm' op zijn hoofd: een bobbel van allemaal spieren die bij de vrouwtjes lang niet zo groot is. Als een gorillaman rechtop staat kan hij een lengte van wel twee meter bereiken. Als hij dan ook nog eens op zijn borst begint te roffelen, dan is het te begrijpen dat mensen vroeger erg bang waren voor gorilla's. Nu weten we dat ze eigenlijk maar een beetje bluffen. Een gorilla is namelijk een vredelievend dier dat helemaal niet op ruzie uit is.

Waar woon ik?

Wie van de vier

Er zijn twee soorten gorilla's: de westelijke en oostelijke gorilla. Deze twee soorten hebben ieder weer twee ondersoorten. Bij de westelijke gorilla is dit de westelijk laagland gorilla en de cross river gorilla. De oostelijke gorilla heeft de berggorilla en de oostelijk laagland gorilla als ondersoort. In dierentuin zie je eigenlijk maar één soort gorilla: de westelijk laagland gorilla. Mensen die veel naar gorilla's hebben gekeken herkennen de vier soorten aan hun neuzen, bouw, vacht en vachtkleur. Zo hebben oostelijke gorilla's langere gezichten en bredere borstkasten dan westelijke gorilla's. Berggorilla's hebben de langste haren. En de meeste westelijke gorilla's hebben niet zwart, maar bruin haar op hun hoofd.

Alle gorilla's leven in het tropische regenwoud. De oostelijk laagland gorilla's en berggorilla's leven aan de oostkant van Centraal-Afrika. De westelijk laagland gorilla's en de cross river gorilla's komen in landen langs de westkust van tropisch Afrika voor.

Beroemd

Over de berggorilla's is het meeste bekend omdat daar al veel onderzoek naar is gedaan. Vooral door de bekende onderzoekster Dian Fossey. Er zijn ook al veel films over berggorilla's gemaakt, zoals 'gorilla's in the mist'. Veel mensen kennen de gorilla's dus uit films. Als ze dan de westelijk laagland gorilla in de dierentuin zien vinden mensen vaak dat ze 'slecht in hun haar zitten'. Ze weten dan niet dat dit normaal is voor deze soort gorilla.

Wat eet ik?

Dikkerd

Gorilla's eten bladeren, stengels, wortels en schors. Om al dat groenvoer goed te kunnen verteren hebben gorilla's een ingewikkeld darmsysteem. Daarom hebben gezonde gorilla's altijd een dikke buik!

Gorilla's vinden vruchten ook erg lekker, maar omdat ze vooral op de grond blijven krijgen ze maar weinig rijpe vruchten te pakken. Die hangen namelijk hoog in de bomen.

Mijn familie en ik

Ik ben de baas!

Gorilla's leven in groepen van 4 tot 30 dieren. Eén mannetje, een zilverrug, is de baas in de groep. Hij leeft samen met een aantal vrouwtjes: zijn 'harem'. Hij is ook de vader van alle kinderen in de groep.

Scheidsrechter

De zilverrug is erg belangrijk voor het dagelijkse leven van zijn harem. Hij is scheidsrechter bij ruzies en hij verdedigt zijn harem tegen bedreigingen van buitenaf. Als jonge dieren ruzie hebben kiest hij meestal de kant van het jongste dier.

Groot en toch klein

Iedere gorillagroep bewoont een groot gebied waar allerlei eetbare planten te vinden zijn. 's

Morgens zoeken ze een plek op waar veel eten te vinden is en blijven daar dan ook om wat te spelen of te rusten. Later trekken ze weer een paar honderd meter verder. 's Nachts slapen de gorilla's in nesten die ze van takken en bladeren in de bomen maken. Zo'n nest ziet er een beetje uit als een groen ligbed. Volwassen gorilla's kunnen binnen enkele minuten een knus en stevig slaapnest bouwen. Jonge dieren slapen dan bij hun moeder in hetzelfde nest.

Help!

Tovenarij

Gorilla's worden ernstig bedreigd. Van de berggorilla's zijn er nog maar enkele honderden. Ze worden vooral bedreigd door de vernietiging van hun leefgebied: het tropisch regenwoud. In Afrika neemt de bevolking snel toe en proberen arme mensen oerwoud in landbouwgrond te veranderen om geld te verdienen. Bovendien veroorzaakt houthandel enorme schade door het kappen van bomen en het aanleggen van wegen. Daarna gebruikt de bevolking die wegen weer om het bos verder in te trekken en leeg te halen. Waar moeten ze anders hun vuurtje om te koken mee stoken?

In de pan gehakt

Mensen die in het oerwoud leven, jagen om te kunnen eten. Maar ze schoten nooit méér dieren af dan ze zelf nodig hadden. Zulke traditionele jacht vormt geen bedreiging voor de dieren. Wat wèl een grote bedreiging voor gorilla's is, is de handel in 'bushmeat'. Dat betekent letterlijk 'vlees uit het bos'. Het vlees van gorilla's, bonobo's, bosantilopen en veel andere regenwouddieren wordt tegenwoordig in grote hoeveelheden in de Afrikaanse steden verkocht als luxeartikel.

Gorilla's in dierentuinen

Niet iedereen heeft genoeg geld om naar Afrika te gaan en daar gorilla's te bekijken. Daarom zijn gorilla's in dierentuinen altijd erg populair. Want wie wil nou niet de grootste en de stoerste aap van alle apen zien? Dierentuinen halen gorilla's al lang niet meer uit het wild. Sinds 1988 is er in Europa een speciaal fokprogramma voor gorilla's gestart. Zo kunnen dierentuinen hun gorillagroepen goed samenstellen door dieren te ruilen met andere dierentuinen en gegevens uit te wisselen.

Wist je dat...

...gorilla's echte grondieren zijn? Als een gorilla loopt, dan steunt hij op de knokkels van zijn vingers en zijn voetzolen.

...alle leden van een gorillagroep soms op hun borst trommelen? De borstroffel van de gorilla's is heel bekend. Het is een onderdeel van de taal van gorilla's. Ze gebruiken het roffelen bij angst, woede en schrik, maar ook bij spel, als opschepperij en uitdaging.

...de grootste aap als heel kleine baby begint? Als een gorilla geboren wordt is hij nog heel klein: 1,5 à 2 kilo. Dat is duidelijk minder dan een mensenbaby. De vrouwtjes zijn met ongeveer acht jaar volwassen. De mannetjes pas met 15 jaar.

Wil je weten in welke dierentuin je deze soort in het echt kunt zien, gebruik dan de 'Dierzoeker' op www.nvddierentuinen.nl.